

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 33 - NOVEMBER 2017

[nl](#) [fr](#) [en](#)

ONDERZOEK

De resultaten van het MADDLAIN-project zijn beschikbaar. Ze bevatten suggesties voor nieuwe methodes om de gebruikers te ondersteunen in hun zoektocht naar digitale informatie en om de instellingen te helpen hun publiek beter te leren kennen. [\[MEER INFO\]](#) ([http://www.cegesoma.be](http://www.cegesoma.be/cms/rech_encours_nl.php?article=3613&pagnbr=9&pagofs=0)

[/cms/rech_encours_nl.php?article=3613&pagnbr=9&pagofs=0](http://www.cegesoma.be/cms/rech_encours_nl.php?article=3613&pagnbr=9&pagofs=0))

INTERVIEWS

Nieuw in onze database Pallas zijn de gedigitaliseerde beschrijvingen van de interviews met verzetslui, collaborateurs en getuigen van de Tweede Wereldoorlog en de nieuwe collectie interviews met betrekking tot de Bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog, afkomstig van de Universiteit Gent.

[\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/actu_nl.php?article=3611)

TREFWOORDEN

Wanneer het moeilijk is onderzoek te doen aan de hand van trefwoorden en het belang van de kwaliteit van metadata... [\[MEER INFO\]](#) (http://www.cegesoma.be/cms/actu_nl.php?article=3609)

LEESZAAL

We hebben u begrepen! We hebben verschillende verbeteringen aangebracht om de toegang tot de collecties van het CegeSoma te vergemakkelijken. [\[MEER INFO\]](#) ([http://www.cegesoma.be](http://www.cegesoma.be/cms/actu_nl.php?article=3607&pagnbr=11&pagofs=0)

[/cms/actu_nl.php?article=3607&pagnbr=11&pagofs=0](http://www.cegesoma.be/cms/actu_nl.php?article=3607&pagnbr=11&pagofs=0))

Maddlain : de resultaten van het project

Door het MADDLAIN-project werden gedurende twee jaar zes onderzoekers tewerkgesteld, 2.300 externe gebruikers bevestigd, tientallen uren interviews afgenomen en miljoenen gegevens geanalyseerd. Nu het project op zijn einde loopt kunnen de onderzoekers en partnerinstellingen tevreden de resultaten van hun werk kenbaar maken.

Partnerinstellingen van het project waren het Rijksarchief, het CegeSoma en de Koninklijke Bibliotheek, terwijl de financiering van 2015 tot 2017 kon gebeuren dankzij het BRAIN-programma van het Belgisch federaal Wetenschapsbeleid. MADDLAIN werd gecoördineerd door het CegeSoma en uitgevoerd in samenwerking met het departement Informatie- en communicatiewetenschappen van de Université Libre de Bruxelles en het expertisecentrum IMEC (Gent).

Het MADDLAIN-project heeft een panel bij elkaar gebracht met experts in de informatica, archivistiek, bibliotheekkunde, informatiebeheer, geschiedschrijving en bemiddelingstools. Het project wilde niet alleen de parkijken en noden van de gebruikers op het gebied van digitale informatietoegang in kaart brengen, maar de partnerinstellingen ook helpen bij het gebruik van methodes en instrumenten die toelaten om publieksgroepen beter te leren kennen.

Naast een algemene bevestiging heeft het project twee aspecten grondiger onderzocht: de bemiddelingstools om de toegang tot de collecties te faciliteren, en de verwachtingen van universitaire onderzoekers (dit is immers een belangrijke doelgroep van de drie instellingen). Er werden twee types gegevens gebruikt: het surfgedrag van de gebruikers van de catalogi en websites van de partnerinstellingen, en de ongestructureerde of halfgestructureerde gegevens die werden ingezameld via vragenlijsten en interviews. De gebruikers hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan het onderzoek: ongeveer 2.300 personen hebben in de lente van 2016 deelgenomen aan de grote online-enquête. Het is dus in grote mate aan hen te danken dat we relevante onderzoeksresultaten kunnen optekenen.

De resultaten van het MADDLAIN-project zijn in verschillende vormen beschikbaar:

- Een brochure en een affiche met een samenvatting van de voornaamste punten die moeten worden gerealiseerd.
- Drie volledige verslagen met:

- de resultaten van de enquête bij het grote publiek en de analytische webgegevens;
- de resultaten van de grondige studie over de verwachtingen van de universitaire onderzoekers;
- de resultaten van het onderzoek rond de bemiddelingstools.

- Grafieken met de ruwe gegevens van de publieksbevestiging, geordend per instelling.
- Het verslag van de studiedag van 22 februari 2017.

Resultaten van het MADDLAIN-project

1. Publicaties

- [Brochure](#) (FR/EN-PDF-9 p.)
- [Affiche](#) (FR/EN-PDF-1 p.)
- [Verslag groot publiek](#) (opgesteld in het Engels-PDF-48 p.)
- [Verslag VRE](#) (opgesteld in het Engels-PDF-61 p.)
- [Verslag bemiddelingstools](#) (opgesteld in het Engels-PDF-14 p.) + [bijlagen](#)
- [Verslag van de studiedag](#) (opgesteld in het Engels, in het Nederlands en in het Frans-PDF-143 p.)

2. Ruwe gegevens van de enquête bij het grote publiek

- Belgisch Rijksarchief

- o [Alle publieksgroepen](#) (PDF-73 p.)
- o [Genealogen](#) (PDF-47 p.)
- o [Publiek dat om persoonlijke redenen gebruik maakt van het Rijksarchief](#) (PDF-39 p.)
- o [Publiek dat beroepsmatig gebruik maakt van het Rijksarchief](#) (PDF-38 p.)
- o [Samenvatting van het commentaar van de gebruikers](#) (PDF-5 p.)

- CegeSoma

- o [Alle publieksgroepen](#) (PDF-41 p.)
- o [Publiek dat om persoonlijke redenen gebruik maakt van het CegeSoma](#) (PDF-36 p.)
- o [Publiek dat beroepsmatig gebruik maakt van het CegeSoma](#) (PDF-35 p.)
- o [Samenvatting van het commentaar van de gebruikers](#) (PDF-3 p.)

- Koninklijke Bibliotheek

- o [Alle publieksgroepen](#) (PDF-56 p.)
- o [Publiek dat om persoonlijke redenen gebruik maakt van de Koninklijke Bibliotheek](#) (PDF-46 p.)
- o [Publiek dat beroepsmatig gebruik maakt van de Koninklijke Bibliotheek](#) (PDF-41 p.)
- o [Samenvatting van het commentaar van de gebruikers](#) (PDF-4 p.)

3. Ruwe gegevens Maddlain WebAnalytics (opgesteld in het Frans - PDF-198p.)

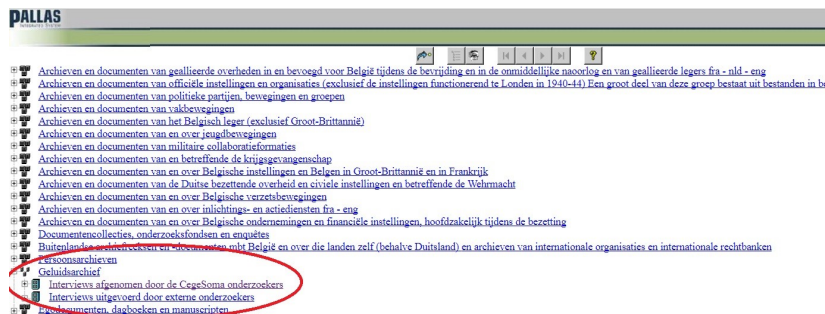
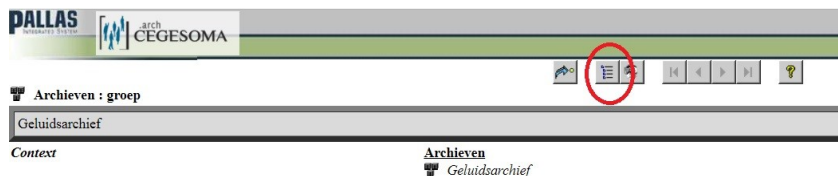
◀ [Terug](#) ▶

Ruime toegankelijkheid van de interviewcollectie van het CegeSoma

Het CegeSoma beheert een indrukwekkende en zeer gevarieerde collectie interviews. Deze interviews werden vanaf het begin van de jaren 1970 afgenomen door onderzoekers van het CegeSoma, of ontstonden in het kader van externe initiatieven (zoals de televisie-uitzendingen Jours de Guerre van de RTBF, of de producties van VRT-journalist Maurice De Wilde).

Aangezien de Belgische en internationale geschiedschrijving almaar meer belangstelling toont voor audiovisuele archieven, heeft het CegeSoma dit jaar bijzondere inspanningen geleverd om zijn mondelinge bronnen digitaal beschikbaar te stellen. Het gaat met name om:

- **1800 opnamen van interviews die onderzoekers van het centrum hebben afgenomen** van voormalige verzetslieden, collaborateurs en andere getuigen van de Tweede Wereldoorlog en andere periodes uit de hedendaagse Belgische geschiedenis. De opnamen zijn beschreven in een [Excel -lijst](#) die kan worden geraadpleegd op de website van het CegeSoma. De lijst kreeg een update en de interviews werden ingevoerd in Pallas. U kan ze raadplegen via de zoekterm "Geluidsarchief" en door te klikken op het desbetreffende icoontje in het archiefrepertorium (boomstructuur) in de beschrijvende steekkaart. Ga vervolgens naar het dossier met de "interviews afgenomen door de CegeSoma-onderzoekers".

- **1.200 interviews over het dagelijks leven in België tijdens de bezetting**, die tussen 1984 en 1998 werden afgenomen in het kader van een onderzoek gevoerd door prof. Jacques Lory (UCL). De interviews werden gedigitaliseerd dankzij het digit03-programma, gefinancierd door het federaal Wetenschapsbeleid. Ze kunnen op aanvraag worden geraadpleegd in de leeszaal. Inventarissen op naam, onderwerp en gemeente vindt u [hier](#).

Het CegeSoma heeft dit jaar ook de transcripties verworven van interviews die werden afgenomen in het kader van de cursus Historische Methode van de Universiteit Gent. Deze interviews gaan over het collectieve geheugen rond de bezetting tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ze werden gedigitaliseerd en beschreven in Pallas. U kan ze raadplegen via de zoekterm "Geluidsarchief" en door te klikken op het desbetreffende icoontje in het archiefrepertorium (boomstructuur). Selecteer vervolgens het dossier "Interviews uitgevoerd door externe onderzoekers" en het overeenkomstige subdossier. De digitale versies kunnen op aanvraag worden geraadpleegd in de leeszaal.

Naast het geluidsarchief en de gedigitaliseerde transcripties beschikt het CegeSoma ook over:

- **Transcripties van interviews die werden afgenomen door journalisten van de RTBF-uitzendingen Jours de Guerre.** De interviews kunnen in de leeszaal op papier worden geraadpleegd. De inventaris in pdf kan via Pallas worden gedownload door het ingeven van "interviews jours de guerre". Opgelet: het bestand staat onderaan de lange lijst met de zoektermen met de namen van de geïnterviewden.

- **Transcripties van interviews die werden afgenomen in het kader van de uitzendingen van Maurice De Wilde** (VRT-productie) over de collaboratie en de repressie. De interviews kunnen in de leeszaal op papier worden geraadpleegd. De inventaris in pdf kan via Pallas worden gedownload door het ingeven van "interviews Maurice De Wilde".

Om het geluidserfgoed te helpen vrijwaren en het werk van de onderzoekers te valoriseren, roept het CegeSoma studenten en onderzoekers op om hun interviews in bewaring te geven bij het CegeSoma, waar ze in optimale omstandigheden kunnen worden bewaard en gebruikt voor toekomstig onderzoek. Indien u de voorwaarden voor deze bewaargeving wil kennen, kan u contact opnemen met [Florence Gillet](#).

De aanpak van de trefwoordenproblematiek

Sinds meer dan twintig jaar kunnen de collecties van het CegeSoma worden doorzocht met de onlinecatalogus Pallas. Pallas biedt de gebruikers verschillende zoekmethodes, waaronder het zoeken via trefwoorden.

Het [MADDLAIN -project](#) heeft aangetoond dat de kans op succes bij het zoeken via trefwoorden rechtstreeks afhangt van de manier waarop documenten geïndexeerd worden. Indien de trefwoorden bijvoorbeeld niet systematisch vertaald zijn, zullen een Nederlandstalige en een Franstalige gebruiker die in hun respectievelijke taal een opzoeking verrichten, verschillende resultaten krijgen. Als er tijdens het catalogeren trefwoorden werden aangemaakt die sterk op elkaar lijken, kan de gebruiker van zijn stuk worden gebracht door het feit dat een opzoeking met de termen “weerstand – België” tientallen bijkomende trefwoorden oplevert, waarbij naast de twee woorden die hij heeft ingegeven ook allerlei preciezere termen voorkomen.

Deze voorbeelden wijzen op het belang van kwalitatieve metagegevens. Om de toegang tot de digitale collecties te verbeteren, werden in het kader van de onderzoeksprojecten [ADOCHS](#) en [UGESCO](#) de trefwoorden geanalyseerd die het CegeSoma gebruikt. Enerzijds wilden we kortetermijnoplossingen vinden om tot betere onderzoeksresultaten te komen; anderzijds wilden we een denkoefening maken over de manier waarop de kwaliteit van de trefwoorden kan worden gecontroleerd en verbeterd. Eén van de kortetermijnoplossingen bestond er bijvoorbeeld in om de 100 meest gebruikte trefwoorden die nog niet in het Nederlands of het Frans bestaan, te vertalen. Het ADOCHS-project onderzocht eveneens hoe de ontwikkeling van linked data op langere termijn kan leiden tot een betere trefwoordenkwaliteit, bijvoorbeeld door gebruik te maken van kennisdatabanken zoals *Wikidata*, *GeoNames* of *VIAF*.

Door de trefwoordenproblematiek aan te pakken wil het CegeSoma een antwoord bieden op de noden van de gebruikers die duidelijk vragen om betere toegang tot de collecties.

◀ [Terug](#) ▶

We hebben naar u geluisterd... en het CegeSoma verbeterd de toegang tot zijn collecties!

De problematiek van de toegang tot de collecties is een van de centrale vraagstukken die door het MADDLAIN-project werd behandeld. Hoewel de tools en communicatiemiddelen die onze lezers gebruiken sterk zijn geëvolueerd dankzij de digitalisering, wordt de leeszaal van het CegeSoma nog steeds vooral gebruikt voor het raadplegen van archieven en boeken uit de rijk gestoffeerde collecties.

De MADDLAIN-enquête heeft de 'toegangsproblematiek' onderzocht voor zowel de papieren collecties als de documenten op digitale drager. In beide gevallen is gebleken dat de lezers meerdere methodes gebruiken om documenten te raadplegen, bijvoorbeeld door digitale catalogi te combineren met papieren inventarissen. Beroepsonderzoekers verklaren overigens dat ze bij hun zoektocht naar informatie niet één maar meerdere strategieën volgen (trefwoorden, hiërarchische boomstructuur, citaten, trapsgewijze opzoekingen, tracking van nieuwe informatie, gedachtewisseling met experts, enz.)

De meerderheid van de gebruikers verklaarde tevreden te zijn over de digitale catalogi. Met meer dan tweeduizend unieke bezoekers per maand is Pallas trouwens een van de meest gebruikte catalogi. De antwoorden op de enquête wijzen er evenwel ook op dat verschillende verbeteringen kunnen worden aangebracht. De gebruikers zijn vooral ontevreden over een gebrek aan ergonomie, de complexiteit van de algemene structuur, het gebrek aan gebruiksvriendelijkheid voor onervaren gebruikers, oneigenlijke of onvolledige beschrijvingen van documenten, en een gebrek aan communicatie over wat al dan niet is opgenomen in de catalogus.

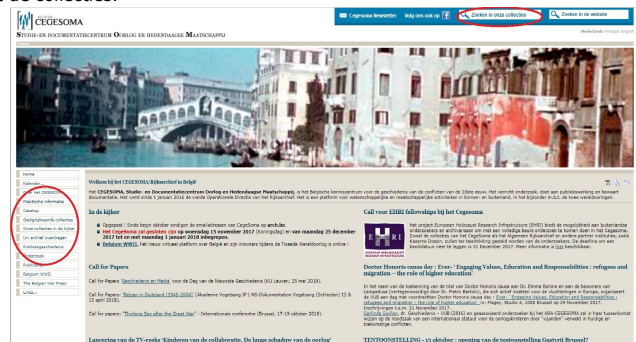
Dankzij de resultaten van het MADDLAIN-onderzoek kon worden gedefinieerd welke verbeteringen moeten worden aangebracht om de gebruiker een gemakkelijke toegang te verlenen tot de collecties van het CegeSoma. Het is de bedoeling om een efficiënt antwoord te bieden op problemen die relatief snel en gemakkelijk kunnen worden opgelost, met een realistische tijds- en geldinvestering. Hieronder sommen we de eerste acties op die na het beëindigen van het MADDLAIN-project werden ondernomen:

- Vanaf de homepage van de website van het CegeSoma rechtstreekse toegang tot de hoofdcatalogus van de instelling.
- Nieuwe naamgeving voor een aantal tabs in het menu van de website die toegang geven tot de collecties.

- Vertaling van bijna tweeduizend beschrijvingen van fotografische bestanden in Pallas die nog niet vertaald waren.

- Redactie van een artikel van Karla Vanraepenbusch en Jill Hungenaert waarin drie tips worden gegeven om nog meer bronnen en referenties op het spoor te komen in de catalogus (beschikbaar op de [blog van het Memex-project](#) en op de [website van het CegeSoma](#)).

Voor begin 2018 zijn nieuwe acties gepland: we houden u op de hoogte via onze Nieuwsbrief. Blijf ons dus zeker volgen!

◀ Terug ▶